

AGENTSCHAP UITBETALING GROEIPAKKET

Beslissing Geschillencommissie nr. 2022/037 van 29 april 2022

INLEIDENDE SAMENVATTING

Feitelijk gezinsvorming – Niet gedeelde kosten – goede trouw – Schooltoeslag

De Geschillencommissie toetste de notie 'feitelijke gezinsvorming' waarbij de moeder de terugvordering van de schooltoeslag betwist omdat haar nieuwe partner niet deelt in de kosten van haar kind uit een vorige relatie. In concreet geval, oordeelde de Geschillencommissie dat een vergissing van de uitbetaler (laattijdig verwerken flux) ten grondslag ligt aan de ten onrechte toegekende schooltoeslag en deze voor de betrokken periode niet kan worden teruggevorderd, uitgaande van de goede trouw van de verzoekster.

OPGROEIEN REGIE GESCHILLENCOMMISSIE GROEIPAKKET

BESLISSING

NR. 2022/037

29 april 2022

REPERTORIUMNR. GC/22/A0019

INZAKE :, wonende te
.....;

- Verzoekster –

TEGEN :

....., met maatschappelijke zetel te
.....

- Verwerende partij -

1. Over het procedureverloop:

Gelet op het verzoek dat door verzoekster werd ingediend per e-mail d.d. 16 januari 2022 bij de Geschillencommissie¹, gericht tegen de beslissing van verwerende partij d.d. 4 januari 2022;

¹ Bij de bepalingen van artikel 104, 1^e lid van het Decreet van 27 april 2018 (tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid) werd er bij Kind en Gezin (Opgroeien Regie) een geschillencommissie ingericht. In toepassing van het 2^e lid van voormeld artikel kan er tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan na afloop van de termijn waarin hij op

Gelet op de beslissing van de Geschillencommissie d.d. 28 januari 2022 waarbij aan verzoekster de ontvankelijkheid van het verzoek werd meegedeeld;

Gelet op het feit dat beide partijen behoorlijk in kennis werden gesteld dat zij hun belangen op deze zitting van 29 april 2022 kunnen komen verdedigen of zich daarbij door een raadsman of een gemachtigde kunnen laten vertegenwoordigen;

Gelet op het feit dat verzoekster op de zitting van 29 april 2022 niet is verschenen noch zich heeft laten vertegenwoordigen;

Gelet op het feit dat verwerende partij op de zitting van 29 april 2022 niet is verschenen noch zich heeft laten vertegenwoordigen;

Er werden geen leden van de Geschillencommissie gewraakt.

2. Over de feiten van de zaak:

Verwerende partij betaalde met ingang van 1 januari 2019 steeds het Groeipakket, inclusief schooltoeslagen, aan verzoekster voor de kinderen en (beiden geboren op).

Uit raadpleging van de gegevens van het Rijksregister blijkt dat verzoekster tot 26 oktober 2020 als alleenstaande ouder was ingeschreven. Vanaf deze datum is de heer eveneens in het gezin van verzoekster gedomicilieerd. en de heer hebben intussen samen een kind, (°), voor wie er intussen eveneens Groeipakket wordt toegekend.

Gelet op de samenwoning van verzoekster met de heer vanaf 26 oktober 2020, heeft verwerende partij bij de toekenning van het recht op een schooltoeslag rekening gehouden met de gezamenlijke inkomsten van beiden.

Gezien zou zijn gebleken dat deze gezamenlijke inkomsten voor het inkomensjaar 2019 het grensbedrag hadden overschreden, is verwerende partij bij beslissing van 4 januari 2022 ten aanzien van verzoekster overgegaan tot terugvordering van de reeds voor de kinderen en toegekende schooltoeslagen voor het schooljaar 2021-2022, ten bedrage van in totaal € 943,22.

3. Standpunt van verzoekster:

Verzoekster heeft haar grieven in haar verzoek d.d. 16 januari 2022 als volgt verwoord:

“Vorige week heb ik een brief ontvangen waarin de mededeling staat dat ik de gekregen schooltoeslag voor mijn kinderen, en, moet terugbetalen. Dit gaat over een

basis van dit decreet een beslissing moet nemen (met uitzondering van de in het 3e lid bepaalde uitzonderingen), alleen beroep worden ingesteld bij deze geschillencommissie.

bedrag van 943,22€. De reden die wordt aangegeven is dat ik ben gaan samenwonen met mijn vriend,

Ik begrijp helemaal niet wat dit te maken heeft met de steun die ik ontvangen heb en in de toekomst zou ontvangen voor mijn kinderen. Mijn nieuwe partner deelt niet in de kosten voor mijn kinderen, wat dat betreft is er niets veranderd aan mijn situatie. Hij is niet de vader en ik blijf de kosten alleen dragen en al zeker voor hun studies.

Dit lijkt me een onlogische redenering, niet iedere nieuwe partner deelt toch niet in de kosten van pluskinderen!??

Kan dit alstublieft nog eens bekeken worden, dit is voor mij een groot bedrag waar ik op rekende, ook voor de toekomst."

4. Standpunt van verwerende partij:

- Bij beslissing van 4 januari 2022 heeft verwerende partij het volgende aan verzoekster meegedeeld:

"Wij hebben **jouw recht op het Groeipakket opnieuw onderzocht** voor de periode van 09/2021 tot 09/2021.

Wij hebben vastgesteld dat je een bedrag van **€ 943,22** hebt **ontvangen waarop je geen recht had** voor de kinderen en Dit bedrag bestaat uit:

-: Schooltoeslag
-: Schooltoeslag

Bij de oorspronkelijke behandeling van uw dossier werd er rekening gehouden met uw inkomsten 2019. Omdat u samenwoont met sinds 26-10-2020 zijn wij verplicht rekening te houden met de inkomsten van 2019 van jullie beiden. Daarom komt u niet meer in aanmerking voor de schooltoelage.

Wij moeten € 943,22 van je terugvragen."

- Bij e-mail d.d. 10 februari 2022 heeft verwerende partij aan de Geschillencommissie haar standpunt weergegeven als volgt:

"..... woont samen met sedert 26/10/2020.

Wij ontvangen een elektronische flux 'wijziging gezinssamenstelling' op 01/11/2020.

Op 26/11/2020 werd toegevoegd aan het feitelijk gezin.

..... liet echter na de concubant eveneens toe te voegen aan het 'separ gezin' vanaf 2021/2022 voor de berekening van de schooltoeslagen.

Voor de schooltoeslag van 2020 heeft die samenwoning geen impact vermits de wijziging van de gezinssamenstelling zich voordoet na het ijkpunt, dus na 31/08/2020.

De schooltoeslag voor 2021 werd daardoor echter berekend op basis van de inkomsten van de moeder alleen, terwijl ook de inkomsten van moesten meegeteld worden: ijkpunt = 31/08/2021.

Op 05/09/2021 werd een motiveringsbrief (zie kopie in bijlage) verstuurd naar over de betaling én de berekening van de schooltoeslag 2021. Hierop kwam geen reactie.

Op 21/12/2021 wordt het eerste gemeenschappelijke kind van het koppel geboren. Op dat moment wordt het 'separ gezin' in de applicatie aangepast, waardoor het systeem een herberekening doet vanaf de datum van samenwoning. Op die manier wordt een debet gegenereerd omdat het gezinsinkomen te hoog is.

Op 04/01/2022 wordt de schuld van €943,22 teruggevorderd (d.i. €471,61 schooltoeslag per kind). De schuld wordt aangezuiverd via inhoudingen op de lopende betalingen aan 10%. Wettelijke basis: artikel 38 van het groeipakketdecreet en TN 13, 3. Financiële voorwaarden."

5. Beoordeling in rechte:

In casu heeft het geschil betrekking op het feit of er al dan niet terecht rekening werd gehouden met het inkomen van verzoekster en de heer voor de toekenning van de selectieve participatietoelagen in het schooljaar 2021-2022 voor de kinderen en

5.1. Situering

De selectieve participatietoeslag, ook schooltoeslag genoemd, kan vanaf het schooljaar 2019-2020 toegekend worden op basis van het Groeipakketdecreet. Het betreft een overheveling van de schooltoelagen vanuit het departement Onderwijs.

Om recht te hebben op de schooltoeslag dient te zijn voldaan aan een aantal voorwaarden.

Aldus bepaalt artikel 24 Groeipakketdecreet:

"Een jaarlijkse selectieve participatietoeslag leerling, waarvan het bedrag is bepaald in hoofdstuk 4 van deze titel, wordt toegekend aan de leerling die aan al de volgende voorwaarden voldoet:

1° de leerling heeft de Belgische nationaliteit, of de leerling van wie het bewijs niet geleverd wordt dat hij de Belgische nationaliteit bezit, is toegelaten of gemachtigd om in het Rijk te verblijven of er zich te vestigen overeenkomstig de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;

2° de pedagogische voorwaarden, vermeld in hoofdstuk 2 van deze titel;

3° de financiële voorwaarden, vermeld in hoofdstuk 3 van deze titel.

De Vlaamse Regering kan algemene vrijstellingen van het eerste lid, 1°, bepalen.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de selectieve participatietoelagen leerling.”

I.c. lijkt het probleem zich te situeren op het vlak van de financiële voorwaarden (gelet op de gezinssamenstelling). Er zal bijgevolg hierna in 5.2. enkel dieper worden ingegaan op die voorwaarde.

Artikel 25 Groeipakketdecreet bepaalt de referentiedatum voor de toekenning van de selectieve participatietoelagen voor het schooljaar 2021-2022 als volgt:

“Om de toestand van het gezin waartoe de rechthebbende leerling behoort, te bepalen, wordt bij de toepassing van dit decreet rekening gehouden met de toestand op 31 augustus voorafgaand aan het schooljaar in kwestie.

(...).”

5.2. Financiële voorwaarden

5.2.1 Algemeen

- Art. 37 van het Groeipakketdecreet luidt als volgt:

“Om te bepalen of een rechthebbende leerling als vermeld in artikel 24, in aanmerking komt voor de selectieve participatietoelagen leerling, wordt uitgegaan van de inkomsten van het gezin waartoe de leerling behoort.

(...).”

- De Memorie van toelichting betreffende het Groeipakketdecreet verduidelijkt de ratio legis daarvan als volgt:

“Bij de toekenning van de selectieve participatietoelagen leerling wordt rekening gehouden met de inkomsten van het gezin waartoe de leerling behoort.

(...)

Het begrip “inkomsten” voor de selectieve participatietoelagen wordt afgestemd op het begrip “inkomsten” voor de sociale toelagen binnen de gezinsbijslagen. Waar het systeem van de huidige schooltoelagen gebaseerd is op netto belastbare inkomsten (na aftrek van beroepskosten), zal voor de toekomstige selectieve participatietoelagen gewerkt worden met een bruto belastbaar inkomensbegrip (dus voor aftrek van beroepskosten). Om te vermijden dat gezinnen na het meetellen van de (forfaitaire) beroepskosten in het inkomen de maximumgrens zouden overschrijden, zullen de bestaande minimum- en maximumgrenzen voor elk gezin ‘gebruteerd’ worden overeenkomstig de regeling van de forfaitaire beroepskosten.

Ook het gezinsbegrip wordt nagenoeg volledig afgestemd op het gezinsbegrip van de sociale toelagen binnen de gezinsbijslagen. Grootste verschilpunt is wel dat er voor de selectieve

participatietoelagen aparte statuten voor leerlingen in het secundair onderwijs blijven bestaan (gehuwde, alleenstaande en zelfstandige leerlingen) die recht geven op hogere toeslagbedragen.

Implicatie van de harmonisering is wel dat het inkomen van nieuwe partners in een nieuw samengesteld gezin ook zal worden meegeteld wanneer er geen enkele band is met de kinderen.

Deze keuzes zorgen voor een systeem waarbij de kans op het verlies van het recht op de huidige schooltoelage geminimaliseerd wordt, voor een harmonisering die qua toepassing efficiëntiewinsten zal toelaten en maakt het mogelijk dat de selectieve participatietoelagen de sociale toeslagen binnen de gezinsbijslagen kunnen versterken en aanvullen.”

5.2.2. Vaststelling van de gezinscategorie

Zoals supra aangegeven, wordt voor de selectieve participatietoelage uitgegaan van de inkomsten van het gezin waartoe de leerling behoort.

Artikel 38 Groeipakketdecreet bepaalt met welke categorieën van gezinnen er wordt rekening gehouden:

“§1. Er wordt rekening gehouden met de volgende categorieën van gezinnen:

1° een gezin waarin de rechthebbende leerling zijn woonplaats heeft bij één ouder of bij beide ouders samen;

2° een gezin waarin de rechthebbende leerling ingevolge een gerechtelijke uitspraak of een tussenkomst van een publiekrechtelijke overheid of instelling zijn woonplaats heeft bij een andere natuurlijke persoon dan de ouders, of een gezin waarin de rechthebbende leerling op 31 december van het schooljaar in kwestie zijn woonplaats heeft bij een andere natuurlijke persoon dan één ouder of beide ouders;

3° gehuwde leerlingen;

4° zelfstandige leerlingen;

5° alleenstaande leerlingen.

§ 2. De categorie waartoe een gezin behoort, wordt voor elke rechthebbende leerling als vermeld in artikel 24, afzonderlijk bepaald.

§ 3. De Vlaamse Regering geeft een nadere begripsomschrijving van de verschillende categorieën van gezinnen op basis waarvan de selectieve participatietoelage leerling wordt berekend, en bepaalt met welke inkomsten van welke personen rekening wordt gehouden om de gezinsinkomsten, vermeld in artikel 39, vast te stellen.

§ 4. Om te bepalen tot welke categorie van gezin een rechthebbende leerling als vermeld in artikel 24, behoort, wordt eerst nagegaan of de leerling voldoet aan de voorwaarden voor de categorie van gehuwde leerlingen, vermeld in paragraaf 1, 3°, dan of de leerling voldoet aan de voorwaarden voor de categorie van zelfstandige leerlingen, vermeld in paragraaf 1, 4°, daarna of de leerling voldoet aan de voorwaarden van de categorie van het gezin waarin de leerling zijn woonplaats heeft, vermeld in paragraaf 1, 1°, vervolgens of de leerling voldoet aan de voorwaarden voor de categorie van het gezin, vermeld in paragraaf 1, 2°.

(...)”

De nadere begripsomschrijving van de verschillende categorieën van gezinnen alsook met welke inkomsten van welke personen rekening gehouden dient te worden, wordt bepaald in het Besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2019 betreffende de selectieve participatietoelagen leerling (B.S. 15.07.2019) – hierna afgekort BVR Selectieve Participatietoelagen.

5.2.3. Bedragen van de selectieve participatietoelagen

De artikelen 39 e.v. Groeipakketdecreet bepalen de bedragen van de selectieve participatietoelagen.

Artikel 41 Groeipakketdecreet bepaalt:

“§1. Bij het vastleggen van de minimum- en maximuminkomensgrens wordt rekening gehouden met de volgende factoren:

1° het aantal personen ten laste in het gezin;

2° het aantal studenten in het gezin die tijdens het school- of academiejaar in kwestie hoger onderwijs volgen;

3° het aantal personen in het gezin die fiscaal als gehandicapt worden aangemerkt.

§2. De waarde van elke factor wordt uitgedrukt in punten.”

Artikel 42 Groeipakketdecreet bepaalt:

“§1. De volgende personen en categorieën worden bij de berekening van de minimum- en maximuminkomensgrenzen gelijkgesteld met een punt:

1° elke persoon in het gezin die fiscaal ten laste is van personen van wie de gezinsinkomsten bij de berekening van de selectieve participatietoelag in aanmerking worden genomen;

2° elke leerling of student in het gezin die niet meer fiscaal ten laste is van de personen van wie de gezinsinkomsten bij de berekening van de selectieve participatietoelag in aanmerking worden genomen, omdat hij bestaansmiddelen heeft gehad, op voorwaarde dat hij niet in aanmerking komt voor het statuut van gehuwde, zelfstandige of alleenstaande leerling of student;

3° elke persoon van wie de gezinsinkomsten bij de berekening van de selectieve participatietoelag in aanmerking worden genomen, en die op 31 december van het schooljaar in kwestie fiscaal als gehandicapt wordt aangemerkt;

4° de categorie van gezin die valt onder het toepassingsgebied van artikel 38, §1, 1°, 2° of 3°. De categorie van gezin die valt onder het toepassingsgebied van artikel 38, §1, 4° of 5°, levert een punt op, op voorwaarde dat de gezinsinkomsten van de zelfstandige, respectievelijk alleenstaande leerling in aanmerking genomen kunnen worden bij de berekening van de selectieve participatietoelag van de persoon, vermeld in paragraaf 1, 1° of 2°.

§2. In afwijking van paragraaf 1 wordt elke persoon die valt onder paragraaf 1, 1° of 2°, en die op 31 december van het school- of academiejaar in kwestie fiscaal als gehandicapt wordt aangemerkt, met twee punten gelijkgesteld.

§3. Voor elke persoon van wie de gezinsinkomsten in aanmerking genomen worden bij de berekening van de selectieve participatietoeslag, alsook voor elke persoon, vermeld in paragraaf 1, 1° of 2°, van dit artikel, wordt er een punt toegekend als die personen aan een erkende instelling tijdens het school- of academiejaar in kwestie hoger onderwijs, een bachelor-na-bacheloropleiding of een master-na- masteropleiding volgen.

Het totale aantal punten, dat volgt uit de toepassing van het eerste lid, wordt verminderd met één punt.

In afwijking van het tweede lid bedraagt het totale aantal punten, dat volgt uit de toepassing van dit artikel, nooit minder dan nul.

§4. In afwijking van paragraaf 1 tot en met 3 bedraagt het aantal punten van het gezin waarvan de leerling deel uitmaakt, nooit minder dan nul."

Artikel 43 Groeipakketdecreet bepaalt:

"§1. De minimum- en maximuminkomensgrenzen worden vastgelegd aan de hand van een puntensysteem, gaande van nul tot twintig:

1° de minimuminkomensgrens stemt voor een gezin met nul punten overeen met 11.808,74 euro en voor een gezin met twintig punten met 47.153,27 euro;

2° de maximuminkomensgrens stemt voor een gezin met nul punten overeen met 24.153,07 euro en voor een gezin met twintig punten met 103.406,48 euro.

§2. De Vlaamse Regering legt de nadere regels vast om de minimum- en maximuminkomensgrenzen te bepalen."

De nadere regels met betrekking tot de minimum- en maximuminkomensgrenzen zijn terug te vinden in artikel 20 van het BVR Selectieve Participatietoelagen.

5.2.4. Vaststelling van de inkomsten van het gezin

Art. 3, §§1 en 2, eerste en tweede lid van het BVR Selectieve Participatietoelagen bepaalt hoe de inkomsten van het gezin dienen te worden berekend:

"§1. Voor de berekening van de inkomsten van het gezin, vermeld in artikel 37, eerste lid, van het decreet van 27 april 2018, wordt rekening gehouden met de inkomsten van beide personen aan wie de selectieve participatietoelagen worden uitbetaald voor een leerling, die dezelfde woonplaats hebben.

§2. In deze paragraaf wordt verstaan onder feitelijk gezin: een leefeenheid waarin twee personen die geen bloed- of aanverwanten tot en met de derde graad zijn, samenwonen en samen een huishouden regelen, hetzij financieel, hetzij op een andere ondersteunende manier.

*Er wordt rekening gehouden met de inkomsten van de persoon die dezelfde woonplaats heeft als een leerling en de persoon met wie die persoon een feitelijk gezin vormt als de selectieve participatietoelagen worden uitbetaald aan één persoon alleen of aan twee personen die niet op hetzelfde adres wonen.
(...)”*

Art. 3, § 2, 5de en 6de lid van voormeld BVR stellen verder ook:

“Het samenwonen, vermeld in het eerste lid, blijkt uit een gemeenschappelijke domicilie volgens het Rijksregister en kan enkel weerlegd worden door een officieel document van een overheid of een overheidsinstelling dat gebaseerd is op de reële gezinssituatie.

De volgende documenten worden als officieel document als vermeld in het vijfde lid, aanvaard:

1° een ontvangsbewijs van de aangifte, vermeld in artikel 7, § 1, eerste lid, van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister;

2° een attest van de politie dat vaststelt dat de toestand in het Rijksregister niet overeenstemt met de reële situatie;

3° een beschikking, vonnis of arrest van een rechtbank of hof;

4° een attest van een OCMW dat vaststelt dat de toestand in het Rijksregister niet overeenstemt met de reële situatie.

De Vlaamse minister, bevoegd voor de bijstand aan personen, kan de lijst met officiële documenten die aanvaard worden om het Rijksregister te weerleggen, vermeld in het zesde lid, aanvullen.”

Art. 7 van het BVR Selectieve Participatietoelagen verduidelijkt uit welke elementen de inkomsten van het gezin bestaan:

“De inkomsten van het gezin, vermeld in artikel 37, eerste lid, van het decreet van 27 april 2018, bestaan uit al de volgende elementen samen:

1° de volgende belastbare inkomsten, voor aftrek van de aftrekbare bestedingen:

a) de beroepsinkomsten:

1) voor de beroepsinkomsten in loonverband: vóór de aftrek van beroepskosten;

2) voor de beroepsinkomsten als zelfstandige: na de aftrek van beroepskosten, vermenigvuldigd met een factor 100/80;

b) de uitkeringen in het kader van de ziekteverzekering;

c) de werkloosheidsuitkeringen;

d) de pensioenen;

2° 80% van de onderhoudsgelden die uitbetaald zijn aan de persoon of personen van wie de inkomsten voor de berekening van de toelage in aanmerking worden genomen;

3° drie keer het geïndexeerde kadastraal inkomen vreemd gebruik en één keer het geïndexeerde kadastraal inkomen voor eigen beroepsdoeleinden;

4° de inkomensvervangende tegemoetkoming, toegekend conform de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkoming aan personen met een handicap;

5° het leefloon, toegekend conform de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie;

6° het equivalent van leefloon, toegekend conform de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn;

7° alle inkomsten die voortvloeien uit de beroepsactiviteit, toegekend aan de personeelsleden van een Europese of andere internationale instelling, verminderd met de persoonlijke bijdragen voor de verzekering die de instelling organiseert om sociaalzekerheidsrisico's te dekken.

In afwijking van het eerste lid, 1°, wordt 80% van de onderhoudsgelden die betaald zijn door de persoon of personen van wie de inkomsten voor de berekening van de toeslag in aanmerking worden, wel afgetrokken van de belastbare inkomsten.

Voor de omrekening naar het inkomen van het gezin conform dit artikel, worden in het Wetboek van de Inkomstenbelastingen geldende regels gevolgd.”

Art. 12, § 1 BVR Selectieve Participatietoelagen bepaalt verder:

“De inkomsten, vermeld in artikel 7 tot en met 10, zijn de inkomsten die blijken uit het aanslagbiljet dat betrekking heeft op de inkomsten van het kalenderjaar dat twee jaar voorafgaat aan het kalenderjaar waarin het schooljaar in kwestie begint.

Voor gezinnen die anders zijn samengesteld in het jaar waarop het aanslagbiljet betrekking heeft, wordt het inkomen gereconstrueerd op basis van de huidige gezinssamenstelling.

(...)”

Ten slotte dient erop te worden gewezen dat gezinnen die op basis van hogergenoemd aanslagbiljet (zoals bepaald in artikel 12 van het BVR), zijnde de automatische procedure, geen selectieve participatietoelag ontvangen, mogelijks een beroep kunnen doen op artikel 15 van het BVR Selectieve Participatietoelagen:

“De personen die geen selectieve participatietoelagen ontvangen onder toepassing van de automatische procedure, vermeld in hoofdstuk 5, kunnen bewijzen dat hun gezinsinkomen voldoet aan de inkomensgrenzen door een verzoek tot toekenning of herziening te richten aan de uitbetalingsactor. Het verzoek tot toekenning of herziening bevat bewijsstukken van minstens zes maanden die aantonen dat het gezinsinkomen in het kalenderjaar waarin het schooljaar is gestart, onder de inkomensgrenzen, vermeld in artikel 20, tweede lid, ligt.”

5.2.5. Toepassing op de situatie van verzoekster

Op basis van het Rijksregister blijkt dat de heer sinds 26 oktober 2020 tot op heden bij verzoekster gedomicilieerd is (op het adres), derhalve eveneens op 31 augustus 2021, zijnde de referentiedatum waarop de toestand van het gezin waartoe de rechthebbende leerling behoort, overeenkomstig art. 25 Groeipakketdecreet wordt bepaald.

Er worden geen documenten als bedoeld in art. 3, §2, 5de lid BVR Selectieve Participatietoelagen bijgebracht om het samenwonen te weerleggen. Verzoekster erkent in voorliggend verzoek bovendien dat zij met de heer samenwoont.

Verzoekster wijst er wel op dat de heer niet bijdraagt in de kosten voor de kinderen en

“Ik begrijp helemaal niet wat dit te maken heeft met de steun die ik ontvangen heb en in de toekomst zou ontvangen voor mijn kinderen. Mijn nieuwe partner deelt niet in de kosten voor mijn kinderen, wat dat betreft is er niets veranderd aan mijn situatie. Hij is niet de vader en ik blijf de kosten alleen dragen en al zeker voor hun studies.

Dit lijkt me een onlogische redenering, niet iedere nieuwe partner deelt toch niet in de kosten van pluskinderen!??”

De Geschillencommissie kan begrip opbrengen voor de redenering van verzoekster inzake de organisatie van hun financiën, maar stelt vast dat het feit dat de heer niet zou bijdragen in de kosten van de kinderen van verzoekster volgens de toepasselijke wettelijke bepalingen geen criterium is dat wordt in aanmerking genomen. Volgens de toepasselijke regelgeving wordt louter en op uniforme wijze gekeken naar het inkomen van de personen die op hetzelfde adres gedomicilieerd zijn om het totale gezinsinkomen te bepalen en aldus te bepalen of het gezinsinkomen onder het maximumgrensbedrag valt. Die beleidskeuze blijkt eveneens uit de hiervoor vermelde Memorie van toelichting (“(...) *Implicatie van de harmonisering is wel dat het inkomen van nieuwe partners in een nieuw samengesteld gezin ook zal worden meegeteld wanneer er geen enkele band is met de kinderen.*”).

Er kan wat dit betreft verwezen worden naar eerdere beslissingen van de Geschillencommissie, m.n. beslissing nr. 2020/003 d.d. 6 maart 2020, beslissing nr. 2020/014 d.d. 26 juni 2020, beslissing nr. 2020/020 d.d. 23 oktober 2020 en beslissing nr. 2022/014 d.d. 25 februari 2022.

- beslissing 2020/003 d.d. 6 maart 2020:

“Het gezin i.c. valt onder de omschrijving van artikel 38, § 1, 1° Groeipakketdecreet: het betreft een gezin waarbij de rechthebbende leerling zijn woonplaats heeft bij één ouder of bij beide ouders samen. Op basis van het Rijksregister blijkt namelijk dat de heer ..., verzoekster en haar dochter ... op 31 december 2019 op hetzelfde adres gedomicilieerd waren, met name te Er worden geen documenten als bedoeld in art. 3, §2, 5de lid bijgebracht om het samenwonen te weerleggen.

De uitbetalingsactor heeft bijgevolg correct gehandeld en heeft terecht rekening gehouden met het inkomen van de verzoekster én met het inkomen van de heer

Op basis van het hogergenoemde voldoet de verzoekster op basis van de gezinsinkomsten van 2017 niet aan de voorwaarden om recht te hebben op een schooltoeslag voor het schooljaar 2019-2020. “

- beslissing 2020/014 d.d. 26 juni 2020:

“Inzake de vaststelling van het gezin waarvan de inkomsten in aanmerking moeten worden genomen, stelt de Geschillencommissie vast dat het gezin van de verzoekster valt onder de omschrijving van voornoemd artikel 38, § 1, 1° Groeipakketdecreet: het betreft een gezin waarbij de rechthebbende leerling zijn woonplaats heeft bij één ouder. Op basis van de gegevens van het Rijksregister blijkt dat de verzoekster, haar partner de heer ... alsook de kinderen ... en ... op 31 december 2019 op hetzelfde adres in Vlaanderen gedomicilieerd waren.

Op basis van de beschikbare gegevens stelt het secretariaat vast dat er geen documenten als bedoeld in het voormeld art. 3, §2, vijfde lid BVR Selectieve participatietoelagen worden bijgebracht om het samenwonen te weerleggen, noch wordt de feitelijke gezinsvorming als bedoeld in artikel 3, §2, eerste en tweede lid BVR Selectieve participatietoelagen weerlegd op de wijze bepaald in artikel 3, §2, negende lid BVR Selectieve participatietoelagen.

Gelet op de supra toegelichte ratio legis alsook de expliciete bepalingen in het Groeipakketdecreet en het BVR Selectieve participatietoelagen, meent de Geschillencommissie dat er kan worden gesteld dat het effectief de bedoeling was om bij de toekenning van de selectieve participatietoelag rekening te houden met het inkomen van de ouder én met het inkomen van de persoon met wie deze een feitelijk gezin vormt op 31 december van het betreffende schooljaar.

De verwerende partij heeft volgens de Geschillencommissie bijgevolg correct gehandeld en heeft terecht rekening gehouden met het inkomen van mevrouw ... én met het inkomen van de heer

Op basis van het hogergenoemde voldoet de verzoekster op basis van de gezinsinkomsten van 2017 niet aan de voorwaarden om recht te hebben op een selectieve participatietoeslag (schooltoeslag) voor het kind ... voor het schooljaar 2019-2020. “

- beslissing nr. 2020/020 d.d. 23 oktober 2020:

“Op basis van het Rijksregister blijkt dat verzoekster en haar dochter sinds 5 juni 2019 op hetzelfde adres gedomicilieerd waren als de heer ..., met name te Zij waren nog steeds op hetzelfde adres ingeschreven op 31 december 2019, zijnde de datum waarop de toestand van het gezin waartoe de rechthebbende leerling behoort, overeenkomstig art. 25 Groeipakketdecreet wordt bepaald. Er worden geen documenten als bedoeld in art. 3, §2, 5de lid BVR Selectieve Participatietoelagen bijgebracht om het samenwonen te weerleggen. Verzoekster geeft in haar e-mail aan het secretariaat van de Geschillencommissie d.d. 6 februari 2020 ook aan dat zij “sinds kort samenwoont”. Het secretariaat meent hieruit te mogen afleiden dat de samenwoontst bijgevolg niet wordt betwist.

Om de inkomsten van het gezin te bepalen, dient overeenkomstig artikel 3, §2, derde lid juncto artikelen 7 en 12, §1 BVR Selectieve Participatietoelagen, dan ook rekening te worden gehouden met de inkomsten die blijken uit het aanslagbiljet dat betrekking heeft op het inkomen van 2017 en dat zowel van verzoekster als dat van haar partner, de heer

Er is dus op basis van het inkomen van de heer ... en het inkomen van verzoekster van 2017 geen recht op de selectieve participatietoeslag voor het schooljaar 2019-2020 voor verzoekster.

De Geschillencommissie stelt dan ook dat verwerende partij bijgevolg correct heeft gehandeld en terecht rekening heeft gehouden met zowel het inkomen van verzoekster als met het inkomen van de heer ... om het recht op een selectieve participatietoeslag voor verzoekster te bepalen.”

- Beslissing nr. 2022/014 d.d. 25 februari 2022:

“Verzoekster en de heer waren bijgevolg op hetzelfde adres ingeschreven op 31 augustus 2021, zijnde de referentiedatum waarop de toestand van het gezin waartoe de rechthebbende leerling behoort, overeenkomstig art. 25 Groeipakketdecreet wordt bepaald. Er worden geen documenten als bedoeld in art. 3, §2, 5de lid BVR Selectieve Participatietoelagen bijgebracht om het samenwonen te weerleggen. Verzoekster geeft in haar e-mails aan verwerende partij en aan het secretariaat van de Geschillencommissie ook aan dat de heer op haar adres gedomicilieerd is. De Geschillencommissie gaat er bijgevolg van uit dat de samenwoontst op zich niet betwist wordt. Het feit dat er een kindrekening werd geopend, waarmee alle kosten voor de kinderen betaald worden, is wettelijk geen criterium in het Groeipakketdecreet om de inkomsten van het gezin te bepalen (en dus ook niet relevant in het kader van de toekenning van de schooltoeslag). De Geschillencommissie kan begrip opbrengen voor de redenering van verzoekster inzake de organisatie van hun financiën voor hun wederzijdse kinderen, maar stelt vast dat het feit dat de heer niet zou bijdragen in de kosten van de kinderen van verzoekster volgens de toepasselijke wettelijke bepalingen niet in aanmerking wordt genomen. Volgens de toepasselijke regelgeving wordt louter gekeken naar het inkomen van de personen die op hetzelfde adres gedomicilieerd zijn om het totale gezinsinkomen te bepalen en aldus te bepalen of het gezinsinkomen onder het maximumgrensbedrag valt.

(...)

Er is dus op basis van het inkomen (2019) van verzoekster en de heer geen recht op de selectieve participatietoeslag voor het schooljaar 2021-2022 voor de kinderen van verzoekster.

De Geschillencommissie stelt dan ook dat verwerende partij bijgevolg correct heeft gehandeld en terecht rekening heeft gehouden met zowel het inkomen van verzoekster als met het inkomen van de heer om het recht op een selectieve participatietoeslag voor verzoekster te bepalen.”

Om de inkomsten van het gezin te bepalen, dient overeenkomstig artikel 3, §2, derde lid *juncto* artikelen 7 en 12, §1 BVR Selectieve Participatietoelagen bijgevolg rekening te worden gehouden met de inkomsten die blijken uit het aanslagbiljet dat betrekking heeft op het inkomen van 2019 van zowel verzoekster als van de heer

De Geschillencommissie stelt dan ook vast dat verwerende partij bijgevolg terecht rekening heeft gehouden met zowel het inkomen van verzoekster als met het inkomen van de heer om het recht op een selectieve participatietoeslag voor de kinderen en voor het schooljaar 2021-2022 te bepalen.

Om de toepasselijke minimum- en maximuminkomensgrenzen te bepalen, dient er voor het gezin van verzoekster rekening te worden gehouden met 3 punten (m.n. 2 kinderen fiscaal ten laste op 31 augustus 2021, art. 42, §1, 1° Groeipakketdecreet en de categorie van gezin valt onder het toepassingsgebied van art. 38, §1, 1°, art. 42, §1, 4°). De (geïndexeerde) minimumgrens voor een gezin met 3 punten is € 26.033,87, de (geïndexeerde) maximumgrens € 48.462,26 (art. 20°, 1^e lid, 6° Groeipakketdecreet en art. 20, 2^e lid, 6° Groeipakketdecreet, *juncto* Mededeling van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket T/5 d.d. 27 augustus 2021 betreffende de indexering van de bedragen vanaf 1 september 2021).

Uit de aanslagbiljetten betreffende het inkomensjaar 2019 blijkt dat het gezamenlijk beroepsinkomen van verzoekster en de heer de maximumgrens van € 48.462,26 ruim overschrijdt. Dit gegeven wordt door verzoekster ook niet betwist.

Bijgevolg kan er op basis van het gezinsinkomen van 2019 geen recht op een selectieve participatietoeslag voor het schooljaar 2021-2022 worden toegekend (art. 39, § 2 Groeipakketdecreet).

De Geschillencommissie stelt vast dat verwerende partij reeds op 1 november 2020, d.w.z. ruim vóór de referentiedatum van 31 augustus 2021 en de toekenning van de schooltoeslag, op de hoogte was van de wijziging van de gezinssamenstelling, zodat de opportuniteit van de terugvordering dient te worden onderzocht.

5.3. Opportuniteit van de terugvordering van het onverschuldigde bedrag aan uitbetaalde schooltoeslag

5.3.1 Algemene principes

- **Artikel 1376 BW en artikel 103, §1, eerste lid, Groeipakketdecreet:**

Conform de bepalingen van artikel 1376 BW is diegene die per vergissing of met zijn weten iets ontvangen heeft dat hem niet verschuldigd was, verplicht het terug te geven aan diegene van wie hij het onverschuldigd heeft ontvangen.

In dezelfde zin bepaalt artikel 103, §1, eerste lid Groeipakketdecreet:

“Onverschuldigd betaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid worden teruggevorderd, behalve in de gevallen waarin een dergelijke terugvordering wordt uitgesloten door dit decreet, door inhoudingen, verricht door de uitbetalingsactor, overeenkomstig het bepaalde in artikel 1410, §4, van het Gerechtelijk Wetboek, op nog te betalen toelagen in het kader van het gezinsbeleid.”

- **Fout van de uitbetalingsactor: artikel 92, §1, 1° en 2° lid Groeipakketdecreet:**

De bepalingen van artikel 92, § 1, 1° en 2° lid Groeipakketdecreet vormen een uitzondering op dit algemene principe van de terugvordering van onverschuldigd betaalde toelagen in de mate dat wordt gesteld dat:

“Als de uitbetalingsactor vaststelt dat een beslissing over toelagen in het kader van het gezinsbeleid aangetast is door een juridische of materiële fout, trekt hij die beslissing in en neemt hij op eigen initiatief een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de datum waarop de ingetrokken beslissing is ingegaan of had moeten ingaan, met behoud van de toepassing van de bepalingen van hoofdstuk 2 van deze titel.

Als het gaat om een fout van de uitbetalingsactor, waarvan de begunstigde zich normaal geen rekenschap kan geven, en het bedrag van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid kleiner is dan het bedrag dat aanvankelijk was toegekend, neemt de uitbetalingsactor een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de eerste dag van de maand na de kennisgeving ervan.”

De Memorie van toelichting betreffende het Groeipakketdecreet bevat hierover de volgende toelichting:

“Dit artikel regelt de situatie waarin een beslissing van een uitbetalingsactor aangetast is door een juridische of materiële fout.

De uitbetalingsactor die een juridische of materiële fout vaststelt, trekt de oorspronkelijke beslissing in en neemt een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op datum van de oorspronkelijke beslissing.

Van bovenstaand principe wordt afgeweken wanneer de fout te wijten is aan de uitbetalingsactor en het bedrag waarop de begunstigde recht heeft op grond van de nieuwe beslissing kleiner is dan wat aanvankelijk was toegekend. In dat geval heeft de nieuwe beslissing enkel uitwerking voor de toekomst. De ratio legis is duidelijk dat de begunstigde niet de gevolgen moet dragen van een fout van de uitbetalingsactor. Het moet echter gaan om een fout die de begunstigde redelijkerwijze niet kon opmerken.

Indien een begunstigde bijvoorbeeld een bedrag ontvangt waarvan hij redelijkerwijze moest beseffen dat hij daarop geen recht had, dan zal de nieuwe beslissing wel uitwerking hebben op datum van de oorspronkelijke beslissing en kan dus geen toepassing gemaakt worden van de uitzondering.”

- **Rechtspraak en administratieve praktijk:**

Voor het toepasselijke referentiekader inzake rechtspraak en administratieve praktijk verwijst de Geschillencommissie naar de eerdere beslissing nr. 2019/017 d.d. 22.11.2019 van de Geschillencommissie waarin verwezen werd naar de administratieve onderrichtingen in het kader van de Algemene Kinderbijslagwet die volgens het Agentschap Uitbetaling Groeipakket nog steeds instructief kunnen zijn.

Tot en met 31 december 2018 golden onder de toepassing van de federale Algemene Kinderbijslagwet gelijklopende bepalingen, terug te vinden in artikel 17 van het Handvest van de Sociaal Verzekerde (ingevoerd bij Wet van 11 april 1995 – stuk 10 – verder HSV genoemd) die stellen dat:

‘Wanneer vastgesteld wordt dat de beslissing aangetast is door een juridische of materiële vergissing, neemt de instelling van sociale zekerheid op eigen initiatief een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de datum waarop de verbeterde beslissing had moeten ingaan, onverminderd de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake verjaring.

Onverminderd de toepassing van artikel 18, heeft de nieuwe beslissing, indien de vergissing aan de instelling van sociale zekerheid te wijten is, uitwerking op de eerste dag van de maand na de kennisgeving ervan, als het recht op de prestatie kleiner is dan het aanvankelijk toegekende recht.

Het vorige lid is niet van toepassing indien de sociaal verzekerde weet of moest weten, in de zin van het koninklijk besluit van 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen, dat hij geen recht heeft of meer heeft op het gehele bedrag van de prestatie.’

In dit kader kan wat betreft de voormelde bepalingen van artikel 17 HSV worden verwezen naar de reeds bestaande rechtspraak waar zich een duidelijke tendens voordeed om te concluderen dat de sociaal verzekerde gelet op de complexiteit van de regelgeving niet kan geacht worden te weten of te moeten weten dat hij/zij al dan niet recht had op het onverschuldigde bedrag wanneer hij/zij te goeder trouw was en dat hij/zij erop mag vertrouwen dat de sociale zekerheidsinstelling de juiste beslissing neemt en correct uitbetaalt.

Omgekeerd werd doorgaans geoordeeld dat er wél tot terugvordering kan worden overgegaan indien de sociaal verzekerde niet te goeder trouw was, waaromtrent de bewijslast bij de socialezekerheidsinstelling ligt (zie bvb. arrest van het Arbeidshof te Antwerpen van 15 maart 2013 A.R. 2012/AH/227; vonnis van de Arbeidsrechtbank van Nijvel, afdeling Waver van 28 juli 2015 A.R. 14/3052/A; vonnis van de Arbeidsrechtbank van Gent, afdeling Sint-Niklaas van 16 januari 2015 A.R. 14/1092/A en arrest van het Arbeidshof te Luik, afdeling Luik van 7 mei 2018 A.R. 2017/AL/122).

In de administratieve praktijk werd er door de kinderbijslagfondsen bij de toepassing van de bepalingen van artikel 17 HSV eveneens naar gestreefd om bij een fout van het kinderbijslagfonds enkel terug te vorderen indien het vermoeden van de goede trouw van de sociaal verzekerde kon worden weerlegd (zie de circulaire omzendbrief CO nr. 1402 van 26 februari 2015).

Betreffende de bepaling van de goede trouw kan worden verwezen naar de circulaire omzendbrief CO nr. 1360 van 20 juli 2006 (administratieve onderrichting FAMIFED), punt 2.2 waar wordt gesteld:

‘De wet wilde een sociaal verzekerde die te goeder trouw was, selectief beschermen tegen foutieve handelingen van de administratie. Deze voorwaarde van goede trouw is enkel vervuld wanneer de

sociaal verzekerde niet kon twijfelen aan de gegrondheid van de beslissing tot uitbetaling die ten onrechte werd genomen ten opzichte van hem.

De wettekst die het feit van 'weten of moeten weten' voorziet, duidt aan dat men het standpunt moet innemen van een sociaal verzekerde die handelt met 'normale voorzichtigheid en toewijding', en niet dat van de concrete sociaal verzekerde die de onverschuldigde betaling ontving. Zo heeft het feit geen weerslag dat de concrete sociaal verzekerde het slachtoffer was van omstandigheden (ziekte, zwakzinnigheid, gebrekkige kennis van de taal,...) die op het moment van de betaling zijn begrip konden schaden.

De materie zal geval per geval moeten geëvalueerd worden.

Als algemene regel kan men stellen dat de bijslagtrekkende 'wist of moest weten' als hij:

- een/de onverschuldigde bijslag ontving wegens frauduleuze handelingen of valse of bewust onjuiste verklaringen afgelegd door hem;*
- voor de onverschuldigde betaling bijzondere of algemene informatie had (controleformulieren met precisies over een bepaalde situatie die de sociaal verzekerde kende) die de pertinentie weerlegt van de later ten onrechte genomen beslissing tot toekenning;*
- wegens de aard van de betaling zelf (o.a. dubbele betaling van een zelfde bedrag aan kinderbijslag voor eenzelfde periode; kennisgeving van de toekenning van een sociale toeslag terwijl de rechthebbende zich niet in een dergelijke situatie bevindt,...) onmogelijk niet op de hoogte kon zijn van het onverschuldigde karakter van de betaling.'*

Bij de Toelichtingsnota nr. 19 van 18 mei 2021 (aangepaste versie van 26 oktober 2021) van het VUTG betreffende de vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid en de Vlabel-procedure, worden met betrekking tot het begrip 'te goeder trouw' volgende gelijkaardige administratieve richtlijnen gegeven:

"5.3.1. Te goeder trouw

Een ontvanger wordt geacht te goeder trouw te zijn als hij niet wist of redelijkerwijze niet kon weten dat hij ten onrechte toelagen in het kader van het gezinsbeleid heeft ontvangen.

Gelet op de complexiteit van de regelgeving kan de ontvanger niet worden geacht te weten of te moeten weten dat hij al dan niet recht had op de onverschuldigde betaalde toelage wanneer de ontvanger ter goeder trouw was en dat hij erop mag vertrouwen dat de uitbetalingsactor de juiste beslissing neemt en correct uitbetaalt.

Het is aan de uitbetalingsactor om het vermoeden van de goede trouw van de ontvanger te weerleggen. Om de goede trouw te beoordelen moet de uitbetalingsactor het standpunt innemen van een ontvanger die handelt met 'normale voorzichtigheid en toewijding' en niet dat van de concrete ontvanger die de onverschuldigde betaling ontving. Zo heeft het feit dat de concrete ontvanger het slachtoffer was van omstandigheden (ziekte, zwakzinnigheid, gebrekkige kennis van de taal,...) die op het moment van de betaling zijn begrip konden schaden, geen weerslag.

De goede trouw van de ontvanger zal geval per geval moeten worden beoordeeld. Als algemene regel kan men stellen dat het vermoeden van de goede trouw weerlegd is als de ontvanger:

- onverschuldigde toelagen ontving wegens frauduleuze handelingen of door de ontvanger afgelegde valse of bewust onjuiste verklaringen;*

- *bijzondere of algemene informatie (bv.: informatiebrieven, regularisatiebrieven) had ontvangen waaruit blijkt dat de beslissing tot toekenning van de toelage door de uitbetalingsactor ten onrechte is genomen;*
- *wegens de aard van de betaling (bv. dubbele betaling van eenzelfde toeslag voor dezelfde periode) zelf onmogelijk niet op de hoogte kon zijn van het feit dat de betaling onverschuldigd is.”*

Fout van de uitbetalingsactor en beoordeling ‘goede trouw’ van de begunstigde in functie van een laattijdige verwerking van ontvangen gegevens door de uitbetalingsactor.

Bij de circulaire omzendbrief CO nr. 1402 van 26 februari 2015 (administratieve onderrichting FAMIFED) werden bijkomend volgende administratieve richtlijnen gegeven omtrent de vraag welke behandelingstermijn redelijkerwijs al dan niet als laattijdig dient te worden beschouwd in het kader van de beoordeling of er al dan niet een fout van de uitbetalingsactor ten grondslag ligt aan de onverschuldigde betaling:

“2.2. Fout van het fonds: verwerkingstermijn van informatie

Het Handvest van de Sociaal Verzekerde bepaalt dat wanneer een instelling een aanvraag krijgt, hij over een termijn van vier maanden beschikt om een beslissing te nemen². De wetgever meent dus dat de instellingen moeten beschikken over voldoende tijd om een aanvraag te analyseren. De rechtspraak verwijst naar het criterium van de redelijke termijn op basis waarvan er een onverschuldigd bedrag is voortvloeiend uit een administratieve fout.

In dezelfde optiek kunnen we ervan uitgaan dat wanneer een fonds nieuwe informatie ontvangt, het moet beschikken over een redelijke termijn om die te verwerken. De door CO 1360 vastgelegde termijn van vijftien kalenderdagen vanaf de ontvangst van de informatie lijkt te beperkt gezien het alsmaar toenemende aantal gegevens dat de fondsen moeten verwerken.

*De verwerkingstermijn van vijftien dagen is dus aangepast en is bepaald op **dertig kalenderdagen vanaf de datum van ontvangst van de informatie. Voor de elektronische fluxen valt de datum van ontvangst zeven dagen na de datum waarop de KSZ de informatie verwerkt heeft.***

Als inkomende documenten niet de door de CO 1336 bepaalde datumstempel krijgen omdat ze gescand zijn, moet de betaalinstantie erop toezien dat het scannen gebeurt op de datum van ontvangst en dat de datum van het scannen of opgeslagen wordt in het informaticasysteem, of wordt vermeld op het document zelf. Met die datum wordt dan rekening gehouden om de verwerkingstermijn van de informatie te berekenen.

2.3. Vaststelling van de goede trouw van de sociaal verzekerde

We wijzen eerst op de bepaling van artikel 13 van het Handvest van de Sociaal Verzekerde: "De beslissingen tot toekenning van een recht, van een aanvullend recht, van de regularisatie van een recht of tot weigering van sociale prestaties bedoeld in de (artikelen 10 en 11) moeten met redenen

² Artikel 10 Handvest Sociaal Verzekerde.

worden omkleed (...)". Wanneer een fonds een onverschuldigd bedrag terugvordert moet het erop toezien in de motiveringsbrief duidelijk de reden te vermelden waarom het meent dat de bijslagtrekkende geacht werd te weten dat hij geen recht had op de ten onrechte uitgekeerde gezinsbijslag.

Om de goede trouw van de sociaal verzekerde vast te stellen worden de volgende regels toegepast: Wij gaan ervan uit dat de sociaal verzekerde te goeder trouw is als:

- hij alle nuttige informatie voor zijn dossier heeft doorgestuurd;
- er in het dossier geen andere elementen zijn die dit vermoeden ter discussie stellen.

Een sociaal verzekerde die na het doorsturen van die gegevens ten onrechte de gezinsbijslag blijft ontvangen moet beschouwd worden als iemand die meent dat die gezinsbijslag inderdaad verschuldigd is. Hij mag er inderdaad van uitgaan dat zijn dossierbeheerder, die over alle nodige informatie beschikt en terzake deskundig is, correct de diverse periodes van recht bepaalde.

In dat laatste geval is het dus maar in bepaalde gevallen dat een fonds op basis van elementen in het dossier zou kunnen proberen vast te stellen dat de sociaal verzekerde wist of redelijk moest weten dat hij geen recht (meer) had op de bijslag die hij kreeg. In dat geval moet bij de kennisgeving van de beslissing aan de sociaal verzekerde aan de hand van tastbare elementen gewettigd worden waarom de goede trouw van de sociaal verzekerde betwist wordt.

Er zijn verschillende gevallen mogelijk:

2.3.1. De bijslagtrekkende deelde de informatie rechtstreeks mee aan het fonds

We nemen het geval waarin de sociaal verzekerde de informatie rechtstreeks naar het fonds stuurde (terugsturen van het formulier, e-mail sturen, enz.) en het fonds desondanks een verkeerd bedrag blijft betalen. Er is dus een fout van de betaalinstelling. Bovendien kunnen we in dit geval vaststellen dat de sociaal verzekerde te goeder trouw is.

De dubbele voorwaarde (fout van het fonds + goede trouw van de sociaal verzekerde) is a priori vervuld: een onverschuldigd bedrag dat zou voortvloeien uit het feit dat het fonds zijn beslissing niet aanpaste naar aanleiding van de nieuwe informatie die het ontving van de sociaal verzekerde, zou dan ook niet kunnen teruggevorderd worden en moeten aangerekend worden aan het reservefonds. Het fonds beschikt echter over een verwerkingstermijn van dertig dagen vanaf de datum van ontvangst van de informatie. Het feit per formulier de nodige informatie te hebben gestuurd naar de sociaal verzekerde vóór de informatie van de sociaal verzekerde te krijgen volstaat niet om ervan uit te gaan dat hij moest weten dat hij geen recht had op de betaling, omdat hij zijn veranderde situatie op tijd meedeelde. Het fonds zal niet geldig kunnen aantonen dat de sociaal verzekerde niet te goeder trouw was, tenzij dat vermoeden op basis van andere elementen in het dossier ter discussie kan gesteld worden. In dat laatste geval moeten die bijzondere en individuele elementen uitdrukkelijk vermeld zijn bij de kennisgeving.

2.3.2. De informatie over het gezin van de bijslagtrekkende is beschikbaar (RNP)

We nemen hier het geval waar de sociaal verzekerde op tijd zijn veranderde situatie meedeelde (adresverandering meegedeeld aan de gemeente).

Aangezien het fonds, dat op de hoogte was van de veranderde situatie van de sociaal verzekerde, onjuiste betalingen deed, beging het een fout.

Aangezien de sociaal verzekerde zijn veranderde situatie doorgaf aan de gemeente is hij vrijgesteld van de verplichting om het fonds zelf in te lichten (zie koninklijk besluit van 12 april 1984 en MO 522 van 27 april 1993).

Aan die voorwaarden kan het fonds niet proberen aan te tonen dat de bijslagtrekkende niet te goeder trouw was bij zijn eerste aanvaarding (hij deelde de informatie mee).

Het feit per formulier de nodige informatie te hebben gestuurd naar de sociaal verzekerde volstaat niet om te vermoeden dat hij moest weten geen recht te hebben op de betaling, aangezien hij zijn veranderde situatie op tijd meedeelde aan de bevoegde instelling (gemeente), tenzij dat vermoeden ter discussie kan gesteld worden op basis van andere elementen in het dossier. In dat laatste geval moeten die bijzondere en individuele elementen uitdrukkelijk vermeld zijn bij de kennisgeving.

De dubbele voorwaarde (fout van het fonds + goede trouw van de sociaal verzekerde) is a priori vervuld: een onverschuldigd bedrag dat zou voortvloeien uit het feit dat het fonds zijn beslissing niet aanpaste na op het netwerk beschikbare informatie niet te hebben verwerkt, zou dan ook niet kunnen teruggevorderd worden en moeten aangerekend worden aan het reservefonds. Het fonds beschikt echter over een verwerkingstermijn van dertig dagen vanaf de datum van ontvangst van de informatie (datum verwerking KSZ + 7 dagen)."

Zoals vermeld in 2.3.2 werden deze richtlijnen opgesteld in de context van de bepalingen van het Koninklijk besluit van 12 april 1984. Deze bepalingen stellen dat:

"Artikel 1. De rechthebbende en de bijslagtrekkenden zijn ertoe gehouden onmiddellijk de bevoegde kinderbijslaginstelling op de hoogte te brengen van elk element, met uitzondering van de inwerkingtreding van een nieuwe wettelijke of reglementaire bepaling die op hen betrekking zou kunnen hebben, dat van aard is een wijziging te brengen in de toekenning of de betaling van de gezinsbijslag.

Voor zover ze hierover werden ingelicht overeenkomstig het derde lid, zijn de rechthebbende en de bijslagtrekkende er evenwel van vrijgesteld de bevoegde kinderbijslaginstelling onmiddellijk op de hoogte te brengen van elke wijziging van de informatiegegevens bedoeld bij artikel 3, eerste lid, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, en toegankelijk voor deze instelling, voor zover ze deze wijziging hebben medegedeeld aan de bevoegde gemeentelijke administratie. (1)

De bevoegde kinderbijslaginstelling vermeld in het repertorium bedoeld in artikel 6, tweede lid, 1° of 2°, van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een kruispuntbank van de sociale zekerheid, brengt de rechthebbende en de bijslagtrekkende die in die hoedanigheid in voormeld repertorium zijn opgenomen op de hoogte dat ze genieten van deze vrijstelling. (1)

Art. 2. Dit besluit treedt in werking op 1 juni 1984.

Art. 3. Onze Minister van Sociale Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.”

Bij Besluit van de Vlaamse Regering van 11 februari 2022 tot vaststelling van maatregelen voor gelegenheidsarbeiders voor de periode van 1 april 2020 tot en met 30 september 2021 ten gevolge van de uitbraak van het COVID-19-virus, wat betreft de toelagen in het kader van het gezinsbeleid en tot wijziging van diverse besluiten over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, werd er in het Besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2018 tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigden in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid (BVR Rechten en plichten begunstigden), volgend artikel 9/1 ingevoegd:

“De begunstigden zijn ertoe gehouden onmiddellijk de bevoegde uitbetalingsactor op de hoogte te brengen van elk element, met uitzondering van de inwerkingtreding van een nieuwe wettelijke of reglementaire bepaling die op hen betrekking zou kunnen hebben, dat de toekenning of de betaling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid zou kunnen wijzigen.”

Deze bepalingen zijn pas in werking getreden op 25 maart 2022, zodat zij in casu nog geen toepassing konden vinden en de administratieve richtlijnen van de circulaire omzendbrief CO nr. 1402 van Famifed van 26 februari 2015 toepassing kunnen vinden.

5.3.2. Toepassing van de voormelde principes inzake terugvordering bij fout van de administratie in casu

De Geschillencommissie benadrukt dat voornoemde bepalingen van artikel 92, § 1, 1^e en 2^e lid Groeipakketdecreet enkel van toepassing zijn indien er effectief een juridische of materiële fout van de uitbetalingsactor blijkt die ten grondslag ligt aan de terugvordering. Vervolgens moet worden nagegaan of de betrokkene zich normaal geen rekenschap kan geven van die fout, om te bepalen of het onverschuldigde bedrag al dan niet kan worden teruggevorderd.

- Mogelijke fout van verwerende partij

In haar standpunt zoals meegedeeld aan de Geschillencommissie per e-mail d.d. 10 februari 2022, stelt verwerende partij dat:

“..... woont samen met sedert 26/10/2020.

Wij ontvangen een elektronische flux ‘wijziging gezinssamenstelling’ op 01/11/2020.

Op 26/11/2020 werd toegevoegd aan het feitelijk gezin.

..... liet echter na de concubant eveneens toe te voegen aan het ‘separ gezin’ vanaf 2021/2022 voor de berekening van de schooltoeslagen.

Voor de schooltoeslag van 2020 heeft die samenwoning geen impact vermits de wijziging van de gezinssamenstelling zich voordoet na het ijkpunt, dus na 31/08/2020.

De schooltoeslag voor 2021 werd daardoor echter berekend op basis van de inkomsten van de moeder alleen, terwijl ook de inkomsten van moesten meegeteld worden: ijkpunt = 31/08/2021."

Er dient te worden vastgesteld dat verwerende partij ruim vóór de referentiedatum van 31 augustus 2021 en derhalve ruim vóór de toekenning van de schooltoeslag voor het schooljaar 2021-2022, op de hoogte was van de samenwoning van verzoekster met de heer maar dit per vergissing (nog) niet had verwerkt zodat er bij de automatische rechtentoekenning geen rekening werd gehouden met de samenwoning en derhalve evenmin met de inkomsten van de heer

De Geschillencommissie stelt dan ook vast dat **een vergissing van verwerende partij ten grondslag ligt** aan de ten onrechte toegekende schooltoeslag voor het schooljaar 2021-2022.

- Vraag of verzoekster zich rekenschap had kunnen geven dat zij het Groeipakket ten onrechte had ontvangen

Verwerende partij merkt dienaangaande op dat:

"Op 05/09/2021 werd een motiveringsbrief (zie kopie in bijlage) verstuurd naar over de betaling én de berekening van de schooltoeslag 2021. Hierop kwam geen reactie."

De desbetreffende motiveringsbrief bevat als bijlage het 'infoblad schooltoeslag' waarbij betreffende de gezinsinkomsten het volgende werd vermeld:

"Van wie tellen de inkomsten mee?"

We tellen de inkomsten van het gezin waar het kind zijn domicilie heeft op 31 augustus 2021. Dat zijn de

inkomsten van:

- *de 2 samenwonende ouders of opvoeders;*
- *de ouder of opvoeder en de persoon met wie deze een feitelijk gezin vormt;*
- *de gehuwde, alleenstaande of zelfstandige leerling zelf en de persoon met wie deze een feitelijk gezin vormt."*

De Geschillencommissie stelt vast dat in de motiveringsbrief d.d. 5 september 2021 zelf echter de nadruk wordt gelegd op de automatische rechtentoekenning op basis van de gegevens waarover verwerende partij via Kring beschikt zonder tussenkomst van verzoekster dienaangaande, zodat verzoekster er redelijkerwijs mag van uitgaan dat verwerende partij de regelgeving correct heeft toegepast op basis van de correcte gegevens aangaande de gezinssamenstelling:

"De Vlaamse overheid zet sterk in op het opsporen van rechten, zodat elk gezin automatisch krijgt waar het recht op heeft.

Wij hebben voor het recht op een schooltoeslag in het Groeipakket onderzocht.

Je hebt recht op een schooltoeslag van € 471,61 voor het schooljaar 2021-2022.

De berekening vind je als bijlage.

Als je nog een schuld had, houden we die in op je schooltoeslag. Het bedrag dat je binnenkort ontvangt is: € 471,61.

Het bedrag kan nog wijzigen als:

- we nog wijzigingen ontvangen m.b.t. je gezinssituatie op 31 augustus 2021;
- je kind dit schooljaar minstens 149 dagen op internaat (secundair onderwijs) zit.

We vorderen het volledige bedrag van de schooltoeslag terug als:

- je kind 2 opeenvolgende schooljaren onvoldoende aanwezig was;
- je kind op de laatste schooldag niet meer ingeschreven was. Als je kind in de loop van het schooljaar de eindkwalificatie behaalde, behoud je toch het recht op de schooltoeslag. Contacteer ons in dat geval.

We betalen de schooltoeslag niet voor alle kinderen op hetzelfde moment. We kunnen de toeslag pas berekenen als alle gegevens beschikbaar zijn.

De studietoelage voor kinderen die hoger onderwijs volgen, moet je aanvragen bij de afdeling Studietoelagen van het Ministerie van Onderwijs (www.studietoelagen.be).

Laat het ons ook weten:

- als er in je gezin personen ouder dan 25 jaar hoger onderwijs volgen (ook Ba-na-Ba of ma-na-ma);
- als een persoon in je gezin fiscaal ten laste is en erkend is als persoon met een handicap. Dat is niet nodig als die persoon Groeipakket krijgt.”

In toepassing van voormelde administratieve richtlijnen van de circulaire omzendbrief CO nr. 1402 van Famifed van 26 februari 2015 dient overigens **a priori te worden uitgegaan van de goede trouw van verzoekster**, gezien verwerende partij niet tijdig het elektronisch bericht aangaande de wijziging van de gezinssamenstelling heeft verwerkt.

De Geschillencommissie besluit dan ook dat het voordeel voor verzoekster van de bepalingen van artikel 92, § 1, 2^e lid Groeipakketdecreet dient te worden toegepast en **de schooltoeslag voor het schooljaar 2021-2022 bijgevolg niet van haar kan worden teruggevorderd**.

6. Beslissing

Gelet op het Decreet van 27 juli 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid (BS 31 juli 2018), artikelen 104-114;

Gelet op het Besluit van 29 juni 2018 van de Vlaamse Regering betreffende de oprichting van een commissie van beroep tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan;

Na beraadslaging en om al de voormelde elementen, oordeelt de Geschillencommissie dat de vordering van de verzoekende partij ontvankelijk en **gegrond** is, met dien verstande dat verwerende partij terecht rekening houdt met de inkomsten van zowel verzoekster als de heer maar de ten onrechte toegekende schooltoeslag voor het schooljaar 2021-2022 niet van verzoekster kan

worden teruggevorderd in toepassing van de bepalingen van artikel 92, § 1, 2^e lid Groeipakketdecreet.

Verwerende partij is dan ook gehouden de reeds ingehouden bedragen die aldus ten onrechte werden aangewend tot invordering van het bedrag van € 471,61 aan verzoekster dienen te worden uitbetaald, met inbegrip van eventueel verschuldigde intresten gelet op de bepalingen van artikel 100 Groeipakketdecreet.

Aldus uitgesproken te Brussel op **29 april 2022**;

De commissie was samengesteld uit :

De heer Herman Verlinden, voorzitter;

De heer Ignace Lambert (Opgroeien regie) en de heer Maarten Vankeersbilck (KidsLife), leden.

Opgemaakt in drie originele exemplaren, waaronder één exemplaar voor elke partij.

Er kan beroep tegen deze beslissing worden ingesteld bij de griffie van de Arbeidsrechtbank te

De partijen beschikken hiervoor over een termijn van drie maanden te rekenen vanaf de derde dag na de datum van dit aangetekend schrijven (art. 115, § 1, eerste lid van het Decreet van 27 april 2018 en art. 22, derde lid van het Besluit van de Vlaamse Regering van 29 juni 2018).

De voorzitter

De secretaris

H. Verlinden

M. Serlippens